

Tavoitteet kuntoutujan toimijuuden edistäjinä Tules-kurssilla

Kuntoutus 41, 3, 2018, s. 5–20.

Tiivistelmä

Kuntoutuksen tuloksellisuutta on pyritty vahvistamaan korostamalla tavoitteiden asettamista sekä asiakkaan aktiivisuutta, mitä nimitetään toimijuudeksi. Tässä artikkelissa tarkastellaan työssä oleville suunnatun Tules-kurssin asiakkaiden kuntoutustavoitteita, tavoitteisiin liittyvää kuntoutujien toimijuutta sekä kuntoutusprosessin eri osapuolten mielikuvaa kuntoutujista. Aineisto koostui kolmen Tules-kurssin asiakkaiden (n = 24) kuntoutusasiakirjoista ja haastatteluista, joihin osallistuivat yhdeksän kuntoutujaa, heidän esimiehensä, työterveyshuollon tai muun lähettävän tahon edustajat sekä kuntoutuksen ryhmäohjaajat (n = 27). Laadullisessa analyysissä tuotettiin kuvaukset tavoitteista, niihin liittyvästä toimijuudesta ja siitä, millaisena kuntoutujat nähtiin. Kuntoutustarpeet ja tavoitteet luokiteltiin sisältöjen mukaan. Haastattelujen toimijuusilmaisut analysoitiin toimijuusluokkien avulla ja kuntoutujakuva jäsenkategoria-analyysiä käyttäen. Kaikilla tutkimukseen osallistuneilla kuntoutujilla oli tuki- ja liikuntaelinvaivojen lisäksi monenlaisia työhön liittyviä ongelmia ja useilla lisäksi mielenterveysongelmia. Tavoitteikseen he asettivat itsehoidon lisäämistä ja fyysisen kunnon parantamista. GAS-lomakkeille kirjattujen tavoitteiden valossa Tules-kuntoutus vahvisti kuntoutujan toimijuutta itsehoidon suhteen. Myös työhön liittyvää toimijuutta heräsi, vaikka työhön liittyviä tavoitteita ei asetettu. Kuntoutujasta muodostui yhtenäinen kuva aktiivisena, itsevastuullisena ja kyvykkäänä toimijana itsehoitonsa suhteen. Tulosten mukaan Tules-kuntoutus toteutuu kuntoutujan itsehoitoprojektina, mutta työhön liittyvät tavoitteet voisivat oletettavasti virittää myös työhön suuntautuvaa toimijuutta, joten niitä kannattaa tuoda näkyviksi GAS-menetelmän avulla. Työhön suuntautuvan toimijuuden tuessa tarvitaan kuntoutujan motivointia sekä kuntoutujan, hänen esimiehensä, työterveyshuollon ja kuntoutuksen yhteisymmärrystä ja yhteistyötä.

Avainsanat: kuntoutustavoitteet, GAS-menetelmä, toimijuus, aktiivisuus, Tules-kurssi

Abstract

Goals as promoters of rehabilitee's agency during MSD rehabilitation

The benefits of rehabilitation have been promoted by emphasizing the goal setting and activity, or agency, of the rehabilitees themselves. This article describes rehabilitation goals, rehabilitees' activity related to their goals, and how the stakeholders perceive the participants of a rehabilitation course focusing on musculoskeletal disorders (MSD). The data consists of the documents of rehabilitees (n=24) on three MSD-courses and the interviews with nine rehabilitees, their superiors, representatives of occupational health services (OHS) and the rehabilitation group instructors (n=27). Qualitative analysis was used in classification of the goals, rehabilitees' agency related to the goals, and stakeholders' perceptions of the rehabilitees. Rehabilitation needs and goals were classified according to their contents. Rehabilitees' expressions of goal-related agency were analyzed using the types of agency, and the perceptions of the rehabilitees were analyzed using membership categorization analysis. All the rehabilitees in this study had MSD, as well as many additional work-related and mental health problems. The rehabilitees' Goal Attainment Scaling (GAS) goals included improving self-care and enhancing physical condition. In the light of GAS goals, MSD rehabilitation confirmed the rehabilitees' agency on self-care. Their agency related to work was also emphasized, although work-related goals were not documented. The rehabilitees were perceived as active, self-responsible and capable in terms of self-care. According to the results, MSD rehabilitation is implemented as the rehabilitees' self-care project. Setting work-related goals would presumably promote also work-oriented agency. Therefore, work-related goals should be made visible by using GAS-method. It is important to motivate rehabilitees toward work-related agency, but this process requires mutual understanding and collaboration between the rehabilitee, supervisor, and representatives of OHS and rehabilitation.

Keywords: rehabilitation goals, GAS-method, agency, activity, MSD rehabilitation